

STEIG GARDSDRIFT
Dålstigen 481
2647 SØR-FRON

Saksbehandler, innvalgstelefon
Marie-Louise Olsen, 61 26 60 76

Atnsjømyrene NR - Avslag - bruk av motorbåt for garnfiske

Med hjemmel i verneforskrift for Atnsjømyrene naturreservat § 3 punkt 4 avslår Statsforvalteren i Innlandet søknad om bruk av motorbåt for å sette ut garn for fiske. Dette begrunnes med at tiltaket fører til økt ferdsel i et sårbart naturreservat som også er et internasjonalt beskyttet Ramsar-område, og samtidig strider mot vernevedtakets formål og kan påvirke verneverdiene nevneverdig.

Søknad

Vi viser til deres søknad av 12. juli 2022 om dispensasjon fra fredningsforskriften for Atnsjømyrene naturreservat for å kjøre motorbåt inn i reservatet for garnfiske.

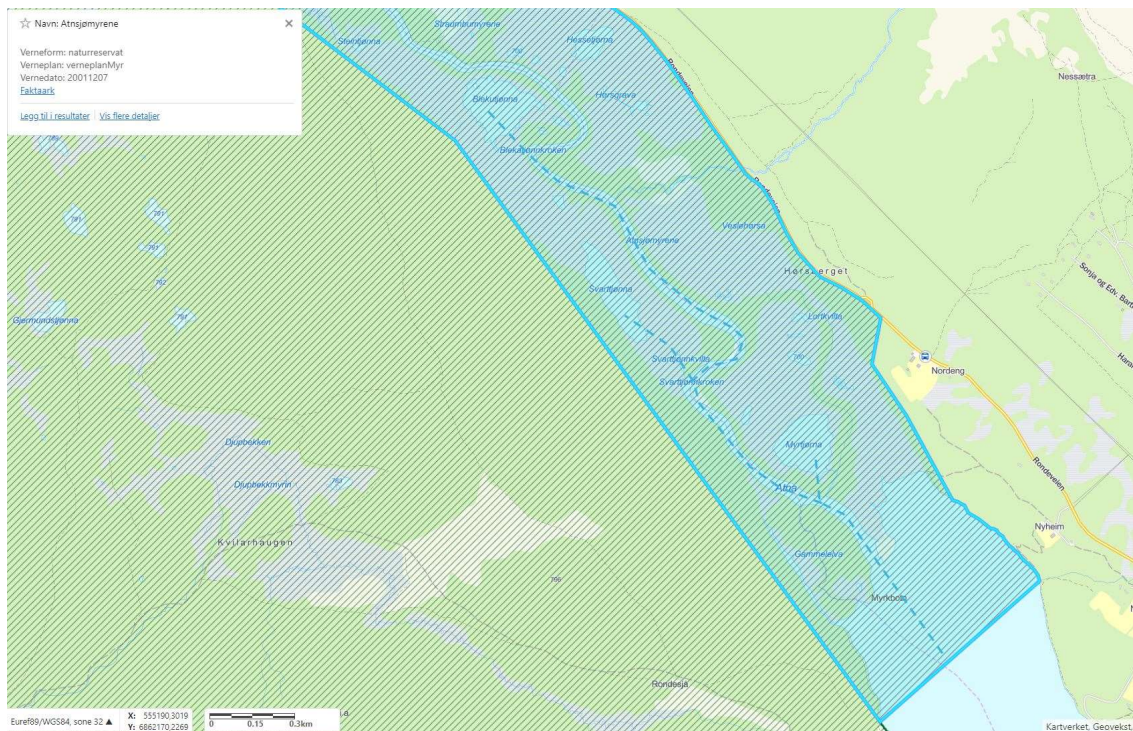
Søknaden er sendt fra August Johan Evensen på vegne av familien hans, Steig Gardsdrift.

I søknaden går det fram at søker ønsker fire garnfiskedager i 2022, i telefonsamtale med Johannes Steig av 15.08.22 ble det sagt at en flerårig tillatelse vil være ønskelig. Johannes gjorde oppmerksom på at omsøkte tiltak har vært vanlig praksis i mange år.

Søknaden gjelder for gnr. 22 bnr. 1 – Steig i Sør-Fron men kobles opp mot rettighetshaverne på gården. Det opplyses at Steig har fiskebu ved vannkanten på Atnsjøen og det er blitt drevet mataukfiske i Myrtjønna, Svarttjønna og Blekutjønna i generasjoner. Søker anfører at dagens generasjon skaffer et helt års matrasjon av fisk med garn i områdene og at dette kan dokumenteres hvert år, med oppføring av antall fisk og område.

Johannes Steig er pensjonert gårdbruker på Steig, det opplyses at Johannes ikke vil kunne komme opp i elven uten bruk av motor, og er avhengig av dispensasjon for å kunne fortsette med en tradisjon som har gått i arv. Søknaden gjelder for grunneier og rettighetshaver på gnr. 22. bnr. 1. i Sør-Fron kommune, og ønskes knyttet opp mot følgende navn: Karen Elise Steig, August Johan Evensen og Johannes Steig.

Søker har, så vidt Statsforvalteren i Innlandet har klart å avdekke i sine arkiver, ikke tidligere hatt dispensasjon til omsøkte tiltak fra verneforskriften til Atnsjømyrene naturreservat.

Utsnitt av Atnsjømyrene naturreservat. Stipla linje viser sirka veien inn til de ulike tjern og den del av reservatet som rommer selve Atnsjøen.

Lovgrunnlag

Atnsjømyrene ble vernet 7. desember 2001. Formålet med fredningen er å bevare i naturtilstand og som landskapselement et myrkompleks med store topogene myrer med gjengroingstjern, høgstarrsump og kantsone med vier, samt å bevare den tilhørende vegetasjonen og faunaen. Området har stor verdi for fuglelivet og har betydning i forsknings- og undervisningsøyemed. I 2010 fikk området status som Ramsar-område især på grunn av sin viktige rolle for fuglelivet i et internasjonalt perspektiv. Noen av kriteriene hentet fra *Ramsar Information Sheet* for området fremgår det bl.a. at: Blandingen av forskjellige våtmarkstyper gjør Atnsjømyrene til et verdifullt yngle- og beiteområde for vannfugler, spesielt ender og vadere, med total 96 arter av hekkefugler registrert i reservatet.

I verneforskriften for Atnsjømyrene naturreservat fremgår det blant annet at motorferdsel til lands og til vanns er forbudt i reservatet jf. § 3 pkt. 4. Dyre- og fuglelivet, herunder reirplasser og hiområder, er fredet mot skade og ødeleggelse jf. § 3 pkt. 2.

Verneforskriften for Atnsjømyrene naturreservat har ingen spesielle unntaksbestemmelser for kjøring med motorbåt for garnfiske, og søknad må vurderes etter den generelle dispensasjonshjemmel § 48 i naturmangfoldloven. Denne sier at forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål, og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Begge vilkår må være til stede for at dispensasjon skal kunne gis.

Det følger av naturmangfoldloven § 7, at saken skal vurderes i henhold til prinsippene i lovens §§ 8-12 angående kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), samlet belastning på økosystemet (§ 10), kostnader ved miljøforringelse (§ 11) og miljøforsvarlige driftsmetoder (§ 12).

Statsforvalterens vurdering

Naturmangfoldloven § 8 sier at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger.

I tillegg til de ornitologiske verneverdiene har Atnsjømyrene naturreservat både botaniske og limnologiske interesser på grunn av det varierte myrkompleks, som består av store flatmyrer med gjengroingstjern, høgstarrump og kantsoner med vegetasjon av blant annet vier.

Den relativt store mosaikk av små tjern, sumper, tørrer partier, buskmark og kantskog skaper gode hekke- og rasteforhold for flere fuglearter, særlig ande- og vadefugl. Både krikand, kvinand, toppand og stokkand er vanlige hekkearter, mens enkeltbekkasin og gluttsnipe er de vanligste blant vadefuglene. Atnsjømyrene fungerer også i en viss utstrekning som trekklokalitet.

Med bakgrunn i en relativt nylig prosess i forhold til Ramsar-status fra 2010, den nyeste rapporten utarbeidet på oppdrag fra Statsforvalteren *Rapport 2021/6 Fugler i 20 våtmarksreservater i Hedmark 2013-2020*, naturfaglige registreringer, generell kunnskap om sårbarhet og forstyrrelser i området, samt registreringer av naturtyper og arter i tilgjengelige naturbaser, mener Statsforvalteren å ha tilstrekkelig kunnskap om det berørte området og konsekvensene av det omsøkte tiltaket.

I rapport 2021/6 framgår følgende overordnede konklusjon: Atnsjømyrene naturreservat synes å ha en god forekomst av både rastende og hekkende ender, med 12 påviste arter. Toppand og kvinand er de mest tallrike, mens grasendene hekker i mer beskjedne antall. Strandsnipe og gluttsnipe er de mest tallrike vadefuglene. I 2018 rastet det opptil 10 hettemåker, og en av dem viste hekkeatferd. Trane synes å være fast hekkefugl trolig med to par.

Denne overordnede konklusjonen viser at Atnsjømyrene fortsatt rommer et viktig og sårbart fugleliv, men ut ifra dataene i rapporten, ser vi en nedadgående trend spesielt når det gjelder våtmarksfugler. Denne negative trenden er en realitet i en overveiende del av våtmarksreservatene nasjonalt og internasjonalt.

Igjennom flere år har det blitt observert en del båtkjøring i Atnsjømyrene naturreservat, dette er på tross av at ingen har gyldig dispensasjon til denne type kjøring i reservatet. Det har medført at det i 2021 ble sendt ut et informasjonsbrev fra Statsforvalteren til grunneiere, utmarkslag, bygdealmennning, fiskeforening og relevante kommuner med flere, om forbudet mot å kjøre båt i Atnsjømyrene naturreservat. I tillegg til dette ble det i 2021 satt ut to bøyer med både reservatskilt og skilt med motorferdselsforbud langs reservatgrensen i Atnsjøen. I juni 2022 ble det supplert med to ekstra slike bøyer på reservatgrensen. Det vil si at det per i dag står fire bøyer i Atnsjøen på reservatgrensen til Atnsjømyrene naturreservat.

I henhold til naturmangfoldloven § 10 skal en påvirkning av et økosystem vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Det er få andre dispensasjonssaker som er innvilget i Atnsjømyrene naturreservat. Statsforvalteren anser det som viktig at en i størst mulige grad unngår aktiviteter i naturreservatet som kan virke forstyrrende på dyrelivet eller føre til skader på plante- og dyreliv. I saker som denne, hvor naturmangfoldet er berørt, er det ikke tilstrekkelig å vurdere skadevirkningene isolert og kun ut fra et nåtidsperspektiv. Den samlede belastning på økosystemet som helhet må i nåtid og fremtid tillegges vekt, blant annet for å forhindre en gradvis forvitring av leveområder, hvor tiltakene finner sted «bit for bit», med risiko for at den samlede belastning blir så stor, at det kan få nevneverdige konsekvenser for arter og naturtypers bevaringsstatus.

Et naturreservat er den strengeste verneformen med hjemmel i naturmangfoldloven. Denne verneformen brukes for å sikre urørt eller tilnærmet urørt natur eller spesielle naturtyper som det er

knyttet internasjonale, nasjonale eller regionale verneverdier til. Stillhet og fravær fra motordur og motoriserte kjøretøy og luftfartøy er et av karaktertrekkene ved urørt natur. Det er derfor et overordnet mål å begrense omfanget av motorisert ferdsel i naturreservater som Atnsjømyrene naturreservat til det strengt nødvendige.

Når det gjelder omsøkte kjøring med motorbåt for garnfiske, vurderer Statsforvalteren at dette er i vesentlig konflikt med verneverdiene og vernevedtakets formål og naturmangfoldlovens § 9 «føre vare prinsippet» tas i bruk. Vi har forståelse for at det med alderen blir vanskeligere å bruke robåt for garnfiske (med tanke på Johannes) og at motorbåt vil være å foretrekke for søker, men vi kan ikke se at båt med motor dekker en strengt nødvendig funksjon eller et særlig behov hos Steig gardsdrift.

De senere årene har populasjonene for især våtmarksfugl gått ned også i Atnsjømyrene naturreservat og området har i 2010 oppnådd status som Ramsar-område (internasjonal beskyttelse). Det tillegges også stor vekt at det ikke kun er i hekkeperioden våtområdets fugle- og dyreliv er sårbart, som økosystemvern gjelder at arealene skal forvaltes som en helhet hermed også som oppvekstområde for ulike arter gjennom hele året. Naturmangfoldlovens §§ 11-12 regnes ikke som relevant i saken.

Sannsynligheten for at flere vil søke om tillatelse til kjøring med motorbåt i våtmarksreservater som Atnsjømyrene er til stede, dersom første søker får innvilget dispensasjon. Presedensvirkningen av en eventuell dispensasjon for båtkjøring i et sårbart våtmarksreservat som ikke vurderes å være strengt nødvendig, mener Statsforvalteren er problematisk og er tillagt vekt. En tillatelse til tiltaket vil også gi presedensvirkning for andre verneområder med tilsvarende restriksjonsnivå.

Vi ønsker å presisere at fiske i Atnsjømyrene naturreservat er tillatt jf. § 4 pkt. 5 i verneforskriften. Det er heller ikke forbudt å bruke robåt.

Vedtak

Statsforvalteren i Innlandet gir Steig Gardsdrift v/ August Johan Evensen avslag på søknad om bruk av motorbåt i Atnsjømyrene naturreservat. Dette begrunnes med at tiltaket fører til motorferdsel i et sårbart naturreservat som også er et internasjonalt beskyttet Ramsar-område, og samtidig strider mot vernevedtakets formål og kan påvirke verneverdiene nevneverdig.

Avslaget er gitt med hjemmel i § 48 i lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) av 19. juni 2009 nr. 100, samt § 3 punkt 4 i verneforskrift for Atnsjømyrene naturreservat.

Vedtaket kan påklages etter bestemmelsene i forvaltningsloven § 28. Klagefristen er 3 uker fra dette brev er mottatt. Eventuell klage på vedtaket skal stiles til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren.

Med hilsen

Vebjørn Knarrum (e.f.)
avdelingsdirektør

Marie-Louise Olsen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Stor-Elvdal kommune

Sør-Fron kommune

Folldal kommune

Statens naturoppsyn (SNO lokalt)

Postboks 85

Kommunevegen 1

Gruvvegen 1

2481

2647

2580

KOPPANG

SØR-FRON

FOLLDAL